

KJAK

Alt **ALS-stýrið** má frá og avtalan ógildast

MAJBRITT MOHR

*forkvinna í
Heilsurøktarafelagnum*

Hósdagin í farnu viku var fyrrverandi ALS-stjórin í útvarpinum og greiddi frá, at hann hevði sagt seg úr starvi, tí hann eftir tólv árum í ALS helt, at tíðin var búgvin at royna nýggjar avbjóðingar. Um kvøldið var nú frákoyrði ALS-stýrisformaðurin í Degi og viku, har hann fyri Føroya fólki fortaldi, at ALS-stjórin hevði valt at siga seg úr starvi.

Tá ið tað dagin eftir kemur fram, at ein vitleys fráfar- ingaravtala er gjørd, vita øll, at her ruggar ikki rætt. Stýr- ið og stjórin hava dult sann- leikan fyri Føroya fólki, men við fráfar- ingaravtaluni varð lygnin avdúkað.

Hóast fakfeløgini á al- menna arbeidsmarknaðinum vóru á fundi við sítt umboð í stýrinum fríggjadagin, vita vit ikki, hvør ósemjan er. Tað

verður dult sum mansmorð. Einasta, ið verður sagt á fundinum, er, at eingin onn- ur loysn enn júst henda frá- far- ingaravtalan kundi gerast. Líknandi pástand førir annar limur í stýrinum fram í Degi og viku fríggjakvøldið.

Sum skilst hava ikki færri enn tríggar lögfrøðingar sitið í tveir mánaðir fyri at fáa hesa avtaluna gjørda: Fyrrverandi stýrisformaðurin, ið er lög- frøðingur, og tveir aðrir; ein umboðandi fráfarna stjóran og ein umboðandi ALS-stýrið.

Hóast stjórin var settur við uppsagnartreytum sam- bært starvsmannalógini (sum hevði givið honum seks mánaða uppsagnarløn), fekk stýrið at vita, at uppsøgn sambært hesari lógini ikki kundi lata seg gera. Guð viti, hvat ósemjan snýr seg um, tá ið vanlig uppsøgn ikki kann

gevast!

Onkur einstakur hevur filst á, at fakfeløgini ikki hava latið sítt umboð nógv væl í til at røkja hesa uppgávuna. Til hetta er bert at siga, at eingi fakfeløg yvirhøvur vórðu kunnað um, at ósemja var millum stýrið og stjóran. Ei heldur vistu vit, at uppsøgn ella fráfar- ingaravtala var á veg. Havi eg skilt tað rætt, hevur stýrið ikki so frægt sum verið saman og veruliga viðgjørt støðuna um uppsøgn ella fráfar- ingaravtalu, áðrenn limirnir skrivaðu undir. Lim- irnir vórðu drignir upp á tráð av fyrrverandi formanninum, skilst.

Stýrisumboð greiðir frá, at tað er kotyma, at øll í stýrinum skulu vera samd, áðrenn nak- að kann undirskriva. Um so er, so er hetta ein sjúk kotyma! Í einum fólkaræði er tað sannføringin hjá hvørjum

einstøkum, ið ræður. Apropos einstaklingin: Stýrið manglaði ein stýrslim, tí ein teirra var farin úr stýrinum. Men varalimurin varð ongantið innkallaður! At eingin stýris- fundur hevur verið, har allir stýrslimirnir hava havt møgu- leika at viðgera fráfar- ingaravtaluna, áðrenn teir skrivaðu undir hana, ber ikki til at góð- taka.

Fakfeløgini, ið hava valt stýrslimirnir, mugu av røtt- um kunna seta spurnartekn við teirra førleika, tá ið teir í hesum málinum ikki sýnast at hava røkt sína uppgávu nógv væl. Hetta snýr seg ikki um at lata umboðini nógv væl í. Einkil álit er á einum stýri, har eingin limur hevur kravt ein fullmannaðan stýrisfund at viðgera avtaluna, áðrenn hon verður undirskrivað. Hetta eiga limirnir uttan himpr at

taka til eftirtektar.

Fráfar- ingaravtalur av hesum slagi eiga als ikki at kunna lata seg gera. Hvørki á almennum, hálvalmennum ella líknandi arbeidssplássum. Tá ið stýri ella nevnd eru sett at umsita pening, ið almenn- ingurin rindar í kassan, skal slíkt ikki bera til. Bara tí, at fólki eru givin at brúka vanligt vit og skil, hava lögfrøðingar fingið møguleikan at gera slíkar ørar avtalur. Stjórar fáa eina høga løn fyri ta ábyrgd og teir vansar, ið fylgja við starvinum. Tað er nokk! Og tí skal ein stoppari setast fyri órímligum fráfar- ingarav- talum í stundini.

Í hesum umrødda máli eigur umsitingin beinanvegin at kanna, um framferðarhátt- urin er so skeivur, at avtalan kann ógildast.

Skúladepilin við Marknagil - samfelags- menningin ein politisk kastibløka

ANNNFINN BREKKSTEIN

*BÝRÁÐSLIMUR
Í TÓRSHAVNAR
KOMMUNU,
SAMBANDSFLOKKURIN*

Vantandi politiskar visjónir

Fyrirreikingarnar til bygg- ingina av Skúladeplinum við Marknagil hava nú staðið uppá í umleið 5 ár – enn er bygg- ingin ikki farin í gongd. Hetta byggiprojektið hevur fingið nógv skot fyri bógvín og brúkt sum politisk kastibløka – eitt nú vegna vantandi politiskar visjónir, vantandi felags mál og semjur, kleivarskap og polit- iska vantandi handlimegi. Vit kunnu siga, at tað er gott, at vit liva av fiski og fiskaaling, sum náttúran veitir okkum og ikki vitanarrættum tænastum, har iløgur í bygging, útgerð, tøkni og menniskjaligar før- leikar eru eitt krav fyri at megna kappingingina og yvir- liva – við partvíst undantak av fiskaaling.

Handfaringin av ætlaða Skúladeplinum minnir alt meira um eina gíslatøku av okkara ungdomi. Tí er tað

væl skiljandi, at tey og onnur vaksin ivast meira og meira um tilverugrundarlagið hjá Føroyum og velja ikki at koma heimaftur at arbeiða. Sjálvt nýliga setti projektsjefurin hjá Landsverk, sum er førø- ingur, og sum kom at loysa byggjuppgávuna, “flýggjar av landinum” – ongi fólk við virð- ing fyri sínum faki o.a. kunnu standa modell til slíkan ópro- fessionellan atburð og kaos.

Høvuðsorsøkin til, at Stu- dentaskúlin í Hoydølum kom við í projektið var tí, at tey ungu nærmast gjørdu uppreistur og skóru út í papp fyri m.a. teimum eldru politikarunum, at bygningurin í Hoydølum var óbrúkiligur til undirvísingarendamál. Hetta vísir m.a. vantandi dynamikk in í politiska arbeiðinum og at vit raðfesta politiskt uttan visjónir, mál og strategi. Tey rák, sum vit eiga at taka til

okkum koma vanliga ikki fyrr enn 20-30 ár eftir og harvið alt ov seint.

Løgtingið hevur ábyrgdina

Skúladeplin við Marknagil er eitt komplekst og kompliser- að byggiprojekt – talan er ikki um at byggja eina barakk ella líknandi. Tí eigur fakkunn- leikin at fáa frið og náðir at laga projektið soleiðis til, at eyka- játtanin verður so avmarkað sum gjørligt og uttan, at tað gongur út yvir funktionalitet- in í bygninginum.

Landsstýrismaðurin í Mentamállum roynir saman við Landsverk at laga projektið soleiðis til, at hetta mest møgu- ligt kann nærkast játtanini uppá 391 mió.kr. Hinvegin vita vit, at bara prishækkingar í hesum 5-ára tíðarskeiðnum við m.a. fyrirreikingum og politiskum kegli, telir umleið 35 mió.kr. av teimum 70 mió.kr., sum talan kann verða um at játta eyka til iløguna. Altso tíðarspill og drál kostar nógv skattapengar. Harafturat kemur leypandi mist nyttuvirðið av teimum longu brúktu 45 mió.kr. til pro- sjektering.

Tá landsstýrismaðurin hevur fingið til vega neyðugar upplýsingar, er tað ábyrgdin hjá Løgtinginum at viðgera málið og útvega neyðugu játt- anina, soleiðis at farast kann

undir byggingina skjótast gjørligt.

Frávik millum ætlanir og veruligan kostnað

Høvuðsorsøkin til, at projekt- ið visir seg at gerast nakað hægri enn upprunaliga mett, er tí, at hvørki byggiskrá, rúmskráir o.a. varð gjørt, áðr- enn upphæddin uppá tær 391 mió.kr. varð ásett. Politiska skipanin vildi hava blindan tryggleika fyri, at upphæddin gjørdist tær 391 mió.kr. – opin- bart uttan mun til, hvussu bygningurin, funktiónelt og hýsandi 3 stórum skúlum, kom at síggja út og virka. Og uttan mun til prishækkingar. Eisini undirvísingaramboð og útgerð uppá umleið 60 mió.kr. eru hildnar uttanfyri.

Við hesum arbeidshátt- inum er stórir vandi fyri, at alt ikki gongur sum ætlað. Kortini er projektið væl fyrir- reikað og gjøgnumhugsað síð- an – trupulleikin er heldur, at tey, sum vita minst um Skúla- depilin úttala seg mest og oftast - og lata seg ávirka. Vón- andi verða tað ikki hesi fólkin, sum avgera hvørt projektið gerst veruleiki ella ikki.

Tað er tiltikið, at allar samferðsluverkætlanir, skúlabyggingar, havnabygg- ingar gjøgnum 1980´ini og 1990´ini skulu faldast enda- liga við 2 ella 5 í mun til ætl-

aða kostnaðin. Sostatt eru kostnaðarmetingarnar vorð- nar nógv neyvari í dag, men kunnu gerast betri og neyvari um rætt verður atborið.

Avleiðingarnar av, at projektið ikki kemur víðari

Mentamálaráðið hevur lagt fyri Løgtingið eitt lógarupp- skot um endurskoðan av gymnasialu útbúgvingum, herundir at gera eina breyta- skipan við nýggjum møgu- leikum hjá næmingunum at velja og seta saman sína útbúgving. Henda skipan kann ikki útnyttast og setast í verk so leingi skúlarnir ikki verða lagdir saman fysiskt og organisatoriskt – skulu verða á einum stað. Tað bíðar ein organisatiónsmenning, har 3 skúlar skulu leggjast saman í ein stovn og húsast í sama bygningini – t.e. felags stjóra, felags umsiting, felags, kantina, felags bókasavn, felags ítróttarfasiltetir o.a. Allir hesir stóru fyrimunir, rationaliseringar, synergi- effektir og mennandi um- hvørvi stendur og bíðar - og kostar í vantandi møguleik- um og menning hjá næming- unum. Harafturat koma sum áður nevnt eyka kostnaðir frá hægri prísstöði og longdari byggitið.

Tað vendist ikki aftur

Tað er politiskt ábyrgdarleyst at steðga projekтинum – brúktar eru 45 mió.kr. til projektering og projektið er komið til “the point of no return”. At steðga projekt- inum svarar til, at Løgtingið kyniskt “brennir av” tær 45 mió.kr., sum eru skattaborg- arans pengar – til tess skulu góðar grundgevingar. Verður hetta projektið steðgað og nýtt sett á stovn, verða 45 mió. kr. færri at byggja fyri ella bara 346 mió.kr.

“Tað, sum eg framum alt sóknist eftir er stórbæri. Tað, sum er stórt, er altíð vakurt”: Napoleon Bonaparte.

Spurningurin er, um før- oyingar gera nakað stórt, nakað fantastiskt ella nakað nýskapandi – politiskt ella vinnuliga? Her er eitt gott høvið at vísa okkum sjálvum og umverðini, at vit megna at gera nakað stórt og nýskap- andi, sum vit øll kunnu verða stolt av og ikki minst, sum kann verða við til at menna okkara samfelag, ungdom, høvuðsstað og vinnu.

Fari at heita á allar lög- tingspolitikarar, eisini um- boðandi Streymoyarøkið, um at traðka í karakter og gera tað, sum tit eru starvssettir til at gera í einum slíkum máli og projekti sum hesum.

Tórshavn tann 15. januar 2013